

DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE TMMOB ve ODALAR

E. Orhan Örcü
TMMOB Danışmanı-Elektrik Mühendisi

Cift yılların ilk beş ayı, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) açısından bir demokrasi şöleninin gerçekleştiği aylardır. Şubelerden başlayıp Odalara, oradan da TMMOB'ye uzanan Genel Kurul süreçlerinin yaşandığı aylar içerisindeyiz.

TMMOB, Odalar ve Şubelerinde görev sürelerini tamamlayan ve tamamlayacak olan Yönetim Kurulu üyeleri, profesyonel olarak değil, gönüllü ve seçimlerle iş başına gelen yöneticiler olarak, özel yaşamlarından zaman ayırarak Oda çalışmalarını yürütmüşlerdir. Bu çalışmalarda, hem kişisel birikimlerini aktararak, hem de örgütün birikimini daha ileriye taşıyacak faaliyetler yürüterek önemli bir görevi yerine getirmişlerdir.

Bilim ve teknolojiyi insanla buluşturan bir meslek grubunun üyeleri olan

mühendis, mimar ve şehir plancıları, sancılı bir ülkede yaşayan tüm yurttaşlar gibi önemli sorunlarla karşı karşıya bulunuyor. İşsizlik, mesleğimizi uygulamada karşılaştığımız engeller ve bunların sonucu olarak mesleki ve ekonomik haklarımızda gerileme, bu sorunların başında gelmektedir. Mühendis, mimar ve şehir plancılarının sorunları, halkın sorunlarından ayrı değildir.

Ülkemizde özellikle son 25 yıldır kapitalist küreselleşmeye uyum adına uygulanan politikalar, uluslararası sermayenin direktifleriyle yönlendirilmektedir. Kısaca IMF politikaları olarak adlandırdığımız dışa bağımlı bu politikalar emeğin ve halkın büyük çoğunluğunun aleyhine işlemektedir.

Bu nedenlerle, mesleğimizi uygulayabileceğimiz ortamların yaratılması mücadelesi, yani bağımsızlık, demokrasi,

kalkınma ve hakça paylaşma mücadelesi her zaman olduğundan daha fazla önem taşır hale gelmiştir. Bu temel ortak gündem maddesi, ortak politikaları belirleme, ortak mücadeleyi örgütlenme ve örgütlenmemizi güçlendirmeyi zorunlu kılmaktadır. Neoliberal politikalara karşı, gericiğe karşı, darbe özlemcilerine karşı "Başka bir Türkiye, başka bir yaşam mümkündür" demek ve bunun gereklerini yapmak şimdi çok daha önemlidir.

Genel kurullar, mesleğini uygulayarak bilimi ve teknolojiyi halkın hizmetine sunmak ve emeğinin karşılığında insanca bir yaşam düzeyine kavuşmak isteyen mühendis, mimar ve şehir plancılarının, sorunların üstesinden gelmek için ihtiyaç duyulan umut ve inanç ortamının yaratılmasına, örgütlenmenin gelişmesi ve güçlenmesine, çalışanların birlikteliğinin sağlanmasına katkıda bulunacaktır.

TMMOB ve Odaların Duruşu

TMMOB ve bağlı Odaları, mesleki demokratik bir kitle örgütüdür. Demokrat ve yurtsever karakterdedir. Emekten ve halktan yanadır. Anti-empyalisttir. Yeni Dünya Düzeni teorilerinin, ırkçılığın ve gericiğin karşısındadır. Siyasetin dar anlamını aşar, yaşamın her olayını siyasetle ilişkili görür. Barıştan yanadır. İnsan hakları ihlallerine karşıdır, insanlık onurunun korunmasından yanadır. Örgütsel bağımsızlığını her koşulda korur, gücünü sadece üyesinden ve bilimsel çalışmalardan alır. Meslek ve meslektaş sorunlarının, ülkenin ve halkın sorunlarından ayırlamayacağını kabul eder. Politikanın oluşturulmasında ve uygulanmasında demokratik merkezîyetçi yöntemleri uygular. Karar alma süreçlerinde demokratik ve katılımcıdır. Bağlı Odaları ile birlikte mühendis, mimar ve şehir plancılarının meslek alanlarını düzenler, üyesinin ve halkın çıkarlarını korur. Sanayileşme ve demokratikleşme alanlarında durum tespitleri yapar, politikalar ve çözüm önerileri üretir. Ülkenin demokratikleşmesi için çaba sarf eder. Kamuoyu oluşturmaya yönelik çalışmalar içinde tartışmasız yer alır. Demokratik kitle örgütleri ve sivil toplum örgütleri ile ilkeli ve demokratik işbirliği içerisinde.

Toplumdan soyutlanmış seçkin mühendis ve mimarların örgütü değil, aksine toplumun içinde yer alan,

onun bir parçası olarak toplumla etkileşim içinde bulunan TMMOB ve bağlı Odalarının çalışma anlayışının temelleri şöyle sıralanabilir:

- *Temsili demokrasi alanının daraltılması ve biçimsel uygulamalar yerine, birlikte düşünme, birlikte üretme ve birlikte yönetme mekanizmalarını güçlendirici çabalara yönelmek.*
- *Rant gruplarının otoriter, sınanamayan, hesap vermeyen yönetimlerinin aksine, örgüt içi demokrasiyi güçlendirerek, seçim dışında da katılım mekanizmalarını yaşama geçirmek.*
- *Profesyonellerin ve uzmanların örgütü anlayışını reddederek, kitle örgütü niteliği ile organlarına dayalı çalışmalar yürütmek. Siyaset dışı kalma anlayışlarının tam tersine; siyasetin dar tanımını aşan anlayışları yapıya egemen kılmak. Üye ile ilişkilerini, devlet ve egemen kesimlerle olan ilişkilerinin önüne koymak, resmi otorite ile her türlü diyaloga ve işbirliğine açık olmak, ama işbirlikçi yaklaşımların dışında kalmak.*
- *Örgüt işlevinin deforme edilmesi anlamındaki hizmet üretimini reddederek, üyelerinin hizmetlerinin niteliğini yükseltecek düzenlemeler yapmak, norm ve standartları oluşturup, bunların gelişimine hizmet edecek şekilde denetim görevini yapmak.*

• *Egemen kesim ve egemen kesim söylemleri ile ters düşmeme anlayışlarının aksine, üyelerin söz ve kararlarda yetki sahibi olmasını sağlamak.*

• *Kamu hiyerarşisi içinde yer edinme ve örgüt etkinliklerini buna bağlama anlayışlarının yerine, örgütün kamuoyu önünde saygın yerini korumayı ve geliştirmeyi hedeflemek. Örgüt etkinliklerini kendi iç dinamikleri ve kendi kararları ile belirlemek.*

• *Meslek örgütü kavramını, demokratik kitle örgütü özelliğinin önüne çıkartarak, meslekçi eğilimleri güçlendiren anlayışların aksine mesleki-demokratik kitle örgütü anlayışlarını yaşama geçirmek.*

• *Her türlü yapılanma ve örgütlerle olan ilişkisinde, anlamsız hiyerarşik eşitlik anlayışları yerine ilişkilerinde bu yapıların toplum içindeki işlevselliklerini ölçü olarak almak.*

• *Hiçbir üyesinin sorununu dışlamamakla birlikte üyesinin büyük çoğunluğunu oluşturan ücretli çalışan mühendis ve mimarların konuları gereği, ücretli çalışan kesimlerle ve onların örgütleri ile ilişkilerini güçlü hale getirmek. Örgütün uluslararası ilişkilerini güçlendirmek. Dünyayı, ülkeyi ve yaşamı tanıyan, anlayan ve ona göre politikalar üreterek yaşama geçirmek.*

Etkisizleştirme Girişimleri

Bir dönem, mühendislerin ve mimarların odalar olarak örgütlenmesini ilgili dönemin politikaları açısından uygun gören siyasi irade, mühendislerin-mimarların toplumsal mücadele içinde yer almalarına koşut olarak TMMOB'nin gelişme çizgisini kendi çıkarlarına aykırı bulmuş, örgütü tasfiye etmek için girişimlerde bulunmuş, sonunda da bir dizi yasal düzenlemeyle örgütün etkinliklerini ve çalışmalarını kısıtlamaya çalışmıştır. Örgütümüzün bu kısıtlamalardan doğrudan ve dolaylı olarak etkilenmiş olması doğaldır. Ancak, TMMOB'nin ve Odalarımızın mücadelesi, yasal düzenlemelerdeki

kısıtlamalara karşın, emekçi sınıfların mücadelesi ile birlikte yükselmiştir.

Bilimde ve teknolojiadaki gelişmeler de mesleğimizi derinden etkilemektedir. Esnek üretim teknolojileri, üzerinde çalıştığımız konuların disiplinler arası bir nitelik kazanması, mesleki etkinliklerin araştırma-geliştirmede ve tasarımıda yoğunlaşması gibi gelişmeler yaşanmaktadır. Bu gelişmelerle ülkemizde uygulanan politikaların birleşmesi sonucunda artan işsizlik ve meslek dışı çalışma, üyeleşme oranlarındaki düşüş gibi hususlar, örgütümüzün yapısını etkileyecek durumlardır.

Bunlardan daha önemlisi, iktidar sınıflarının politikalarıdır. Günümüzde, sermaye sınıflarının sınırsız egemenliğini "piyasaların düzenleyiciliği" olarak sunan ve savunan iktidarlar, emekçi sınıfların her ne ad altında olursa olsun güçlü örgütler kurmasına karşıdır. Bu nedenle de, bu örgütlerin gücünü sınırlamaya, yaygınlaşmasını önlemeye çalışmaktadırlar.

Bu sınırsız ve kurlsız egemenlik arayışı, mesleklerle ilgili düzenlenmelerin de bütünüyle "piyasaya" bırakılmasını, meslek örgütlerinin ise "dar anlamda meslek örgütü" olmasını ve sermayeye koşulsuz bağlılığını sağlamaya çalışmaktadır. Öte yandan, bu sınıflar açısından sosyal devletin tasfiyesi söz konusu olduğuna göre, "kamu yararı" kavramını çağırıştıran örgütlenmelerin de etkisizleştirilmesi gerekmektedir.

Emperyalist sistem içerisinde merkez ülkelerin "hizmetlerin serbest dolaşımı" ve Avrupa Birliği'nin "kişilerin serbest dolaşımı" girişimleri çerçevesinde gündeme getirdikleri talepler de, örgütlerimiz üzerinde yeni kısıtlama çabalarına işaret etmektedir.

Özetle, uluslararası tekelleri sermayenin ve onların yerli ortaklarının temsilcisi durumunda olan siyasi iktidarlar, bu sınıfların taleplerini yasal düzenlemelere dönüştürmek için çaba harcayacaklar, emekçi sınıflar da kazanılmış haklarını genişletmeye çalışacaklardır. Bu mücadele, gücünü, emekçi halkın bir parçası olan mühendis ve mimarlardan, onların emekçi sınıfların diğer bileşenleriyle dayanışmasından ve ortak mücadelesinden alan örgütümüzün de sürekli gündem maddesidir.

Demokrasi Mevzisi Savunulacak

Bu genel çerçeve içinde, gücünü toplum ve kamu yararı ilkesi ile çalışmasından alan, mesleğimizin ve meslektaşlarımızın sorunlarına eğilen, sorunların çözümü doğrultusunda kararlı bir duruş sergileyen, ülke ve dünya sorunları karşısında duyarlık gösteren, meslek örgütlerinin aynı zamanda bir demokrasi mevzisi olması gerektiğini savunan Odalarımızın ve birimlerinin yıllardan beri süregelen dik duruşuna ve onurlu yürüyüşüne aynı anlayışla devam edeceğini genel kurullar süreci sonunda göreceğimize olan inancımızı yinelemek gerekir.

Toplumun tüm kesimlerini teslim almaya yönelik saldırıların TMMOB ve ortamında boşa çıkarılacağına, TMMOB ve Odaları, yapılan ve yapılacak olan genel kurullarından güçlü bir biçimde çıkarak, toplumsal muhalefetin odağında yer alarak emekten ve halktan yana mücadelesinde onurlu ve dik yürüyüşünü sürdürecektir. 1970 yıllardan bu yana emekten ve halktan yana yürüyen, çalışmalarında toplumsal ve kamu yararını gözeterek TMMOB'yi ve bağlı Odalarını, yasal ve yasal olmayan yollarla teslim almaya çalışanların çabalarını boşa çıkaracak olan TMMOB ve bağlı odaları tüm demokratik kamuoyunun cazibe merkezi olmaya devam edecektir. ◀